

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Canonicae Sive Ivs Ecclesiasticvm

Wiestner, Jacob

Monachii, 1705

Art. I. De Summo Pontifice.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62620)

TITVLVS XXXI.

De Officio Iudicis Ordinarii.

Ordinarii quidem Iudices Ecclesiastici sunt sedis Apostolicæ, tam à Latere, quàm Missi Legati, & Episcopi etiam Vicarius Generalis: at non ratione perpetuæ, & stabilis Dignitatis, Officii vel Magistratûs. Horum autem alicujus ratione Ordinariam jurisdictionem in Ecclesia obtinent summus Pontifex, S. R. E. Cardinales, Patriarchæ, Primates, Archi- & Episcopi, Abbates, & Prælati, aliique Præpositi, præsertim Regulares: quorum officium & potestatem nunc declaratum imus.

ARTICVLVS I.

De Summo Pontifice,

SUMMARIUM.

1. *Papa etymon, & significatio.*
2. *Est is Princeps Sæcularis:*
3. *Romana Urbis Particularis,*
4. *Et Christiani Orbis Universalis Episcopus.*
5. *Controversas Fidei à Cathedra docens,*
6. *Etiam sine Concilio infallibiliter definit:*
7. *Estque infallibilis Regula Morum:*
8. *Qua ejus infallibilitas ex sacris Canonibus variè,*

9. *Sed parùm solidè impugnatur.*
10. *Errare etiam nequit in Communitate Sanctorum,*
11. *Et Religionum approbatione.*
12. *Condit Leges Ecclesiasticas Universales,*
13. *In iisquo dispensat.*
14. *Secundùm aliquos etiam in Jure Divino:*
15. *Quod alii meliùs negant.*
16. *Simplici Sacerdoti committere potest administrationem Confirmationis.*
17. *Secundùm aliquos etiam celebrationem sub una specie.*
18. *Mutat ritus non substantiâ Sacramentorum:*
19. *Generalem Clavium potestatem exercet:*
20. *Et Juxta est omnium Christi Fidei-
lium.*
21. *Ipsè à nemine judicatur:*
22. *Nisi exciderit Papatu.*
23. *De Dignitatibus, & Beneficiis,*
24. *Ecclesiis, earumque rebus libere disponit.*

Papa à Græca voce Πάππας, quæ Patrem, vel potius Avum, & Patrem Patrum significat, sic dictus, secundùm Glossam in Clement. Proem. V. Papa, unde derivatò nomine, aliquando Patriarchæ, imò Archi-

Archi- & Episcopi quicunque nominari: propriè autem & antonomastice solus Romanus Pontifex consuevit appellari, Tholof. *Synag. lib. 15. cap. 2. n. 13.* quòd non solum Romanæ, sed Universalis Ecclesiæ antistes, omniumque totius Christiani Orbis fidelium communis pater, Episcopus Episcoporum, & Ordinarius sit Ordinarium, Barbosa *Juris Ecclesiast. lib. 1. cap. 2. n. 19.*

Considerari autem in Papa à DD., præsertim Canonistis, hodie solet persona, & potestas triplex. Una summi Pontificis, sive Episcopi Ecclesiæ Universalis: altera Episcopi Romani: tertia Principis Sæcularis Statûs Ecclesiastici, Gard. de Luca *Relat. Curie Rom. discurs. 2. n. 1.* Quarum

Postrema, sive Statum Ecclesiasticum spectans, personæ Papalis potestas diffunditur per D. Petri Patrimonium, sive provincias, civitates & oppida, ac terras Ecclesiæ Romanæ, sive ex famigeratâ donatione Constantiniana, *can. Constantinum 13. dist. 96. & c. Fundamenta 17. de elect. in 6.* sive ex Imperatorum & Principum aliorum liberalit: sive ex ipsorum populorum, adversus barbarorum incursiones, vel contra tyrannorum ipsos in servitutem redigentium injustas oppressiones, defensionis præsidium postulantium ac recipientium, voluntaria deditione, specialiter, tam mediâtè quàm immediâtè, subjectas: quæ ab ipso, tanquam supremo, & independente Principe temporali, per constitutos Magistratus, & Officiales, ferè sicut ab aliis Principibus sæcularibus electivis, in temporalibus superiorem non recognoscentibus, ipsorum dominio, & imperio subjectis, provinciæ, & populi secundum leges & ordinationes Politicas, observatâ personarum, locorum, rerumque Ecclesiasticarum à jurisdictione, &

oneribus laicalibus exemptione & immunitate, gubernantur, Idem *cit. disc. 2. à n. 12.*

Secunda, sive Episcopi Romani, spiritualis & ordinaria jurisdictione per Urbem Romanam, istiusque districtum, olim ad centum, hodie quadraginta duntaxat milliaria se extendit, & exercetur per Cardinalem Vicarium, Jurisdictionem Episcopalem Ordinariam in non-exemptos, & Extraordinariam, sive Concilii Tridentini decretis & constitutionibus Apostolicis delegatam in exemptos, exceptis non multis Ecclesiis, Monasteriis & aliis piis locis, alicujus Cardinalis regimini & protectioni specialiter commissis, obtinentem, Idem *disc. cit. à n. 4. & disc. 13. n. 2.*

Prima Papalis personæ, sive ejus, tanquam Ecclesiæ Universalis Episcopi, humanarum omnium maxima, à Deo immediâtè accepta, & Christi in terris Vicaria, ordinaria & perpetua potestas ad Christiani Orbis partes & fideles, sive baptizatos omnes se extendit, *can. cuncta per mundum 17. & 18. & can. fin. 9. q. 3.* & à Papa, vel per se immediâtè, vel mediâtè per inferiorum Ecclesiarum Prælatos, aliisque Ordinarios, & Extraordinarios magistratus Ecclesiasticos, in partem sollicitudinis, non in potestatis plenitudinem vocatos & assumptos, exercetur, *can. Quis nesciat 11. dist. 11. can. 1. Sc. dist. 22. can. Qui se scit, 2. q. 6. c. Ad honorem 4. de Auth. Pallii, ut communis & recepta doctrina est TT. & Canonistarum.*

Postremò hòc modò consideratus Papa, sicut præminentia dignitatis, *can. 1. V. Ordo, dist. 21. c. Quamvis 3. dist. 21. & c. Solus 6. de Majorit. & Obid.* sic autoritate & administrationis potestate supra cæteros Ecclesiarum prælatos planè omnes excellit, *can. 1. dist. 19. can.*

N n n n a

19. can.

19. can. Cuncta 17. can. fin. 9. q. 3. Et
 iutiúsque speciales prærogativæ permul-
 tæ sunt.

5. Primò enim certa & infallibilis Re-
 gula est Veritatis, & supremus iudex Fi-
 dei controversiarum, & in his publicò
 iudiciò definiendis errare non potest.
 Publicò, inquam iudiciò, sive ut DD.
 loquuntur, è Cathedra definiendis: quod
 facere censetur, cum super quæstione
 Fidei doctrinam concernente ad sedem
 Apostolicam delatà, & maturè discussà,
 atque examinatà sententiam profert, eam-
 que non ad unam, alteràmve, sed ad
 totam & universalem Ecclesiam dirigit,
 omnesque Christi fideles obligat, ut ita
 credant, ut rem hanc Canus de *Locis*
Theolog. lib. 5. cap. 5. q. 4. Suarez *De-*
fenf. Fidei lib. 1. cap. 3. n. 16. Granadus
2. 2. Controvers. 1. Tract. 7. disp. 2. f. 1.
n. 1. Valent. *2. 2. disp. 8. q. 1. p. 7. q.*
6. à §. 39. V. Huc accedit, & novissimè
 Eugenius Lombardus sive Eminentiss.
 Card. Sfondratus *Regal. Sacerdot. lib. 3.*
§. 1. n. 2. declarant; etsi enim summus
 Pontifex, ut privatus errare, imò in hæ-
 resin labi, eamque verbò & scriptò ex-
 primere privatim possit, ejusmodi ta-
 men publicæ definitionis sententiã &
 cum imperio toti Ecclesiæ eam propone-
 re non potest, singulari Dei providentiã
 prohibente: sicut quondam Balaam po-
 pulo Israëlitico, quamvis maximè vel-
 let, maledicere cum vellet, non vale-
 bat, ut cum S. Thoma *2. 2. q. 1. a. 10.*
 Thoma Waldensii *Lib. 2. Doctrina Fi-*
dei à cap. 47. Turrecremata *Lib. 2. Sum-*
ma à cap. 107. Bellarmino *Lib. 4. de*
Summo Pontif. cap. 3. V. De cetero Sua-
rez de Fide disp. 5. f. 8. à n. 9. maximò
 consensu defendunt Catholici DD., id
 desumentes ex verbis Christi, Imprimis
 Luca *cap. 22. v. 32.* ubi S. Petro,
 Ego, inquit, rogavi pro te, ut non de-

ficiat fides tua: Quæ verba non de solo
 S. Petro, sed de ejus etiam successoribus
 exaudienda, monet Innocentius III.
 e. *Majores 3. de Baptismo* cuius Relati-
 pti Apostolici principium est, *Majores*
Ecclesiæ causas, præferim articulos Fidei
contingentes, ad Petri sedem referendos
intelligat; qui eum quærenti Dominus re-
spondisse norabit, Tu es Christus filius Dei,
virgi: & Pro eo Dominum exoristi, ut
deficeret fides ejus. Iisdem verbis S. Pe-
 tro ejusque successoribus sive sedi Apo-
 stolicæ in Fidei doctrina infallibilitatem
 à Christo Domino impetratam deo-
 ri, sex laudatò Innocentiò Antiquiores
 Pontifices Romani ac PP. à Bellarmino
cap. 3. cit. congesti tradiderunt. De-
 de Matth. *cap. 16.* cuius *v. 18.* eodem
 ait, *Tu es Petrus, & super hanc petram*
edificabo Ecclesiam meam: quæ promi-
 sione B. Petro facta omnes ejus successoribus
 res tanquam visibilia Ecclesiæ caput in
 Fidei soliditate corroborantur, can. *De*
Dominus 7. disp. 19. Demum Joan. *cap.*
21. v. 17. *Pasce oves meas:* quibus S. Pe-
 tro, ejusque successoribus, sicut Domi-
 nici gregis pascendi commissa cura, sic
 tradita est omnis potestas, necessaria ad
 ritè obeundum munus Pastoris: quod
 spiritualis, & salutiferæ doctrinæ publi-
 li exhibitione præcipuè exercetur. No-
 tio clara est; quòd ex una, cum sum-
 mus Pontifex veritatem aliquam creden-
 dam proponit fidelibus, isti teneantur ad-
 sentire, hoc ipso; quòd aliàs ad regem
 dam Ecclesiam sufficientem auctoritatem
 non haberet: ex altera verò parte, ad
 assensum falso dogmati præbendum, obsta-
 tari Ecclesiæ non possit; quia aliàs ce-
 rare tota Ecclesiæ posset: quod repu-
 gnat divinæ providentiæ, & promissio-
 ni, Luca *cap. 22. v. 32. v. 19.* & pro-
 nuntiato S. Gentium Doctoris, Eccle-
 siam Firmamentum, & columnam Ve-
 ritatis

ritatis appellantis 1. *Timorb. cap. 3. v. 15.* Unde

6. Dubium & nominis ac momenti maximi controversia oritur, an summus Pontifex in Fidei controversiis definiendis infallibilis sit independenter à Concilio; hoc enim post Alphonsi, à Castro *Lib. 1. cap. 2. contra Hæreses*, Gerfonem & Almainum in *Lib. de potest. Eccles.* & alios quosdam, præsertim Sorbonicos DD. Archi- & Episcoporum Conventus, 1682. Parisiis congregatus, negabat. Contrà cum *citr. S. Thoma art. 10.* Waldensibus, Suarez indubitatè affirmant cæteri TT. ferè omnes, contrarium dogma variis censuris notantes addeò, ut RR. aliqui eam absolutè hæreticam, Bellarminus *citr. Lib. 4. cap. 2. in fine*, eam erroneam & hæresi proximam: contrà, Summi Pontificis è Cathedra definiens infallibilitatem propugnantium doctrinam certissimam, merito appellet, & *citr. cap. 3.* latè atque accuratè confirmet. Primò ex Divini oraculi textibus allegatis *Matth. cap. 16. v. 18.* & *Lucæ cap. 22. v. 32.* quorum posteriori S. Petro, unâ ejus (in eòque successorum) personâ designatâ, speciale privilegium, ne in fide unquam deficiat, se impetratum pollicetur: priori idem constitutus est Petra, & Fundamentum Ecclesiæ, ne adversus eam inferi prævalere; ac proinde, ne ea ruere & errare possit; Si enim, inquit Origenes in *textum cit. porta inferi prævalerent adversu petram, in qua Ecclesia fundata est, etiam contra Ecclesiam prævalerent*: utroque autem & *Joan. cap. 21. v. 17.* aliisque ejusmodi textibus, S. Petro factas promissiones divinas, ad ejus successores pertinere, Orthodoxorum DD. sententia & fidelium sensus unanims est. Secundo, ex Decretis multorum Conciliorum, antiquissimis & maximæ autoritatis sanctionibus Canonice, SS. PP. & Ecclesiæ

DD. numerò & nomine prævalentium, perquam luculentis testimoniis à Bellarmino *citr. cap. 3.* & Sfondrato *citr. Lib. 3. §. 4. & 5.* relatis. Tertio ratione, partim; quia, negatâ hæc summi Pontificis è Cathedra docentis infallibilitate, Ecclesia omni controversiarum Fidei iudice destituta; ac proinde de suæ doctrinæ veritate nunquam certa esset; quia de hac certa reddi non potest à spiritu cujusque privato, hòc ipsò; quod iste non in omnibus sit idem, sed ista his, aliis alia, & ferè sibi contraria diceret: neque etiam à Conciliis Generalibus, cum; quia ista difficilimè & rarissimè coguntur: & de coactis dubium ferè controversumque est, an Universalia, in Spiritu sancto legitimè congregata &, quæ in iis decernuntur, præviâ PP. discussione iustoque suffragiorum numerò sint approbata: tum verò; quia ipsa Concilia legitima, eorùmque decreta verè Conciliaria esse, non aliunde quàm ex solius sedis Apostolicæ, sive summi Pontificis testimonio & confirmatione habetur, *c. Significasti 4. de Elect.* Partim verò; quia Dominus Deus summum Pontificem, Christi, qui ipsa Veritas est, in terris Vicarium, totius corporis Ecclesiastici caput & Universalis Ecclesiæ omniumque Christi fidelium Pastorem & Magistrum constituit, *can. Non liceat 1. dist. 12. can. Sic omnes 2. dist. 19. can. A recta 9. & c. 24. q. 1. c. Majores cit. pr. c. Unic. de Summa Trinitate & c. 1. pr. de Homicid. in 6. & Decretis Conciliorum, Constantiensis Sess. 8. cap. 37. Florent. Sess. ult. in fine, Tridentini Sess. 7. can. 3.* qualis summus Pontifex, si in controversiarum Fidei quæstionibus definitionibus independenter à Concilio infallibilis non esset, quomodo esse possit, non apparet. Quartò demum, constanti & ab ipso Ecclesiæ primordio ad nostra usque tempora propagata praxi usque; quia imprimis, qui

mis, qui Romanæ sedis sive summi Pontificis definitiones non receperunt, semper pro Hæreticis, & Schismaticis ab Ecclesia habebantur. Deinde, sancti Patres, Ecclesiarum prælati & DD. ortâ aliquâ de Fidei rebus dubitatione, ut ab hæreseos labe & periculo essent immunes, B. Petri sedem tanquam sanæ doctrinæ & veritatis Regulam respiciebant: quod ista docebat, amplectebantur: & quod ea damnabat, à se damnari profitebantur. Præterea, erroneo aliquo dogmate se prodecente, alterutram partem tuentium impugnantiumve concertationes antè non remiserunt, quàm sedis Apostolicæ iudicio controversia decideretur: eâ verò decisa, velut signò receptui datò, certamini finis impositus fuit, ut eruditè exequitur laudatus Sfondratus §. 7. à n. 2. Et demum, à primis sæculis identidem subnatæ multæ hæreses, non Conciliari, sed sedis Apostolicæ autoritate sunt condemnatæ: & Concilia Generalia & alia, quæ alicujus autoritatis in Ecclesia unquam fuerunt, ab eadem sede congregata sunt & confirmata: contra ab eadem sede non pauca, Acephala & à fide Christiana aliena, Ecclesiâ ejus iudicium approbante & amplectente, sunt reprobata, ut pari eruditionis laude ostendit, Richard. Arsdekin *Theolog. tripart. q. 2. n. 5.* Unde

7. Secundo, Papa, ut Universalis Ecclesiæ Episcopus, est infallibilis Regula Morum; ut ejus decreta, quibus, aliquid honestum licitumque, aut illicitum & inhonestum esse, decidit, & ut tale, Universalis Ecclesiæ fidelibus publicè proponit, præcipit vel prohibet, vera & nulli errori obnoxia sint, ut ex suprâ *citt.* textibus sacris & ex illa etiam æternæ Veritatis sententia, *Spiritus veritatis docebit vos omnem veritatem, Joan. cap. 16. v. 13.* colligitur, & iuadet ratio publicæ necessitatis; cum enim

summi Pontificis decreta & Regula, quæ ad Mores pertinent, ab omnibus ratibenda, ab iisque deviare, gravissimum pecculū sit, juxta *can. 1. dist. 12. & c. 1. de Constitut.* & illud; *Quæcumque dixerint vobis, servate, & facite, Matth. cap. 23. v. 3.* ne Ecclesia gravissimis damnis, & perpetuis animarum periculis & dispendiis objiceretur, necessarium omnino fuit, ut in hujusmodi decretis summi Pontificis autoritas omninò infallibilis esset. Confirmatur hæc ratio; quia Orthodoxæ fidei doctrina est, summum Pontificem errare non posse in pacendis omnibus; hæc autem non solum Fidei, sed Morum quoque doctrinâ pacuntur; ut ad id illud in Morum quoque doctrinâ universis fidelibus proponenda errori non esse obnoxium, sit necesse, ut late ostendunt *Conus Loc. Theolog. Lib. 5. cap. 5. Bellarm. cit. Lib. 4. cap. 5.* & Bozius de *Signific. eies. Lib. 16. cap. 8. & Lib. 18. cap. 6.*

Hæc tamen summorum Pontificum, in Fidei Morumque controversiis defendendis, infallibilitas ab Heterodoxis variè impugnatur, & ex Jure etiam notorio ei opponuntur varii in Divino Jure errores. Primò enim Gregorius III. obnoxioris, debitum conjugale reddere non volentis, infirmitatem marito, si se continere non valeat, aliam ducere permittit, *can. Quod proposuisti 32. q. 7.* Secundo, Goliathus Papa communionem sub utraque specie necessariò servandam, & separationem illarum sine sacrilegio fieri non posse, Majorico & Joanni Episcopis redscriptis, *can. Comperimus 12. dist. 2. de Constitut.* Tertio, Baptismum in nomine sanctæ Trinitatis vel tantum in Christi nomine, sine trium Personarum expressione, collatum pro valido aperte habet, dum eorum quibus ita collatus est, non esse denuò baptizandos, respondit ad Consulta Bulgaria *cap. 104.* relato *can. de quodam Judæo 24.*

Judas 24. dist. 4. de Consecr. Quarto, leges Civiles, quas duobus tribusve plures testes ad valorem testamenti exposcunt, & omnino iustæ sunt, à lege Divina esse alienas, Alexandri III. rescriptum est *c. Cum esses 10. de Testament.* Quinto, matrimonium inicum cum una & ratum, aliò cum alia contractò & consummatò, dissolvi, à Prædecessoribus suis judicatum, testis est idem Papa Alexander, *c. Licet 3. de Sponsa duor.* Sextò, fidelium matrimonia, conjugum alterò in hæresin lapsò vel transeunte ad gentilitatis errorem, dissolvi, Cælestinus III. sensisse perhibetur ab Innocentio III. *c. Quando 7. junctà Glossa V. Prædecessor, de Divortis.* Septimò, Christum Dominum perfectam Paupertatem, in abdicatione omnis domini tam in communi quàm in particulari consistentem, verbò & exemplo docuisse, Nicolai III. vel potius IV. doctrina est, *c. Exiit 3. de V. S. in 6.* Hæreseos condemnata *Extravag. Cum inter 4. Quia quorundam 5. Joannis XXII. eadem Rubr. quâ labe ex relatis pleraque dogmata etiam laborant.*

Sed ista, quantamcunque veri speciem præferant, ad convellendam tamen, aut labefactandam summorum Ecclesiæ antistitum & Christi in terris Vicariorum in definitionibus illis infallibilitatem non proficiunt; cum, qui illis imputantur, errores merè privati: non Definitivi, sive toti Ecclesiæ & fidelibus universis tanquam divinitus revelata dogmata, cum imperio seu præcepto ad ita sentiendum obligante, propositi sint. De quo ut planius constet, ipsis imputatos errores singulos obiter attingere juvabit.

Nam primò, *can. Quod proposuisti* est, præterquam; quòd non universis fidelibus propositam definitionem, sed particulare duntaxat rescriptum contineat, vel de muliere necdum cognita, & de

nuptiis propter ejus infirmitatem cum alia, per viam dispensationis in matrimonio solum Rato, marito permissis, cum Glossa *in can. cit. V. Nubat & Barbosa ibid. n. 2.* vel cum Cano *Lib. 6. de Loc. Theolog. cap. 8. n. 8.* de muliere, correpta infirmitate arctitudinis & ad conjugale debitum marito reddendum inepta, est exaudiendus, ut dicetur *Lib. 4. tit. 8. num. 5.*

Secundò, *can. Comperimus* cit. textu Gelasium de solis Sacerdotibus locutum, indicat ei præfixa summa, *Corpus Christi sine ejus sanguine Sacerdos non debet accipere*, & cum Glossa *V. Aut integra* notant Turrecremata *ibi n. 2. in fine & S. Thomas 3. p. 2. q. 80. art. 12. ad 1. &* si eò de laicis sermo esset, inde tamen memoratus Papa erroris non convinceretur; quòd *can. cit.* solum redarguat illos, qui Manichæos, damnabili errore vinum tanquam fel detestantes principem tenebrarum, secuti Sacramenti Eucharistiæ sumptione sub specie vini abstinebant; itaque panis & vini species sacrilegâ superstitione dividebant: qui *can. cit.* intellectus desumitur ex ejus verbis, *Nescio qua superstitione*, ut advertunt Bellarm. *de Sacram. Eucharistiæ. cap. 26. §. Undecimò & Valentia Tom. 4. dist. 6. q. 8. S. 9. V. Undecimò.*

Tertiò, licet *can. A quodam* cit. Baptifmum, solò Trinitatis vel Christi aut JESU nomine expressò collatum, valore non destitui, Nicolaus I. senserit, inde tamen ejus in Fidei & Morum quæstionibus definiendis infallibitas non adducitur in discrimen, cum; quia id non è Cathedra definiendò tanquam Fidei dogma universis fidelibus credendum cum imperio proposuit: tum vero; quia sub illa tantum expressione Baptifmum invalidè administrari, necdum est definitum; cum ejus valorem cum Magistro Sentent.

Sentent. in 4. dist. 3. graves TT. propugnent, aliis eorum Opinionem, non tanquam erroneam, sed tanquam multò, quàm est opposita, minùs probabilem impugnantibus. Accedit; quòd *can. cit.* Papa Bulgaris rescribere solùm intendit, Baptisum, debità materià & formà adhibità collatum à Judæo, non reperendum ex eo; quòd ejus minister non fuerit Christianus. Quod autem, sine singularum personarum Divinarum distincta mentione, sanctæ Trinitatis vel Christi nomine expressò collatus valeat, decidere non intendit; sed S. Ambrosium secutus supposuit, non attentà doctrinà Pelagii & Zachariæ PP. aliter sentientium, *can. Si revera 24. & can. In Synodo 81. dist. 4. cit.* Quæ Cani *cit. cap. 8. ad 7.* expositio aliis præferetur *Lib. 3. tit. 41. num. 18.*

Quartò, *c. Cum esses cit.* leges Civiles, testium septenarium vel quinarium ad testamenti solennis valorem exposcentes, à lege Divina esse alienas, Alexander III. rescripsit, non; quòd sint contra; sed; quòd præter eam legem, duorum triumve testimonio acquiescentem, Deuteron. *cap. 17. v. 6. & Matth. cap. 18. v. 16.* exigant testium numerum majorem: quem exigi Divina lex nuspiam vetat, ut ostendatur & firmabitur *Lib. 3. tit. 26. n. 65.*

Quintò, *c. Licet cit.* de matrimonio cum una rato, & cum altera consummato Prædecessores suos aliter judicasse, & contra ratù pronuntiassè pro valore consummati, idem Papa asserit, non per questionis definitionem factam è Cathedra vel constitutionem, universam Ecclesiam ad matrimonium consummatum pro valido habendum obligante; cum talis non extet: sed solummodo per litis inter aliquos motà judicalem decisionem, ut Covarruvias *p. 2. de Sponsal. cap. 7. §. 3. n. 5.* & aliis relatis Barbola *in c. cit. n. 5.* vel

ut Wagnereck *in c. cit. v. Alter vult, per matrimonii cum una rato, propter sublequens & consummatum cum alia, ex gravi causa per viam dispensationis factam dissolutionem.*

Sextò, simili modò à Cælestino III. circa dissolutionem conjugii eorum, quorum alter in hæresin est lapsus, vel transit ad Gentilitatem, nihil definitum, liquet ex *c. Quantò cit.* verbis, *Licet quædam Prædecessor noster aliter sensisse videtur, sensisse tantùm, ait textus: non definitur quia à Cælestino ea de re aliquò definitum non reperitur.* Sicut nec qui sensui contrarium *c. cit.* Innocentius III. finivit, dum, *Non credimus, inquit, quòd is fidelis, qui relinquitur, vivente altero, qui lapsus est in hæresin, vel ad gentilitatem transit, possit ad secundam nuptiam convolare;* cum; quia id certum est, non affirmat: tum verò; quia ex eo quòd aliquid Juris Corpori insertum sit, non inferitur, id tanquam Fidei dogma esse definitum; cum in Corpus illud verba sint multa, quæ summi Pontifices, non tanquam Fidei articulos, sed solummodo tanquam communem aliorum aut priorum sententiam reulerunt, ut Cælestinus *cit. cap. 8. ad 2. Azor p. 2. Institut. lib. 5. cap. 4. §. 3.* eosque secuti Barbola *in c. cit. n. 2.* Wagnereck *ibid. p. 8. Perring ad Rubr. de Divortio n. 34.* observant.

Septimò denum, *c. Exiit & Extremum cit.* textus facile in concordiam reducuntur; quia priori Nicolaus IV. distinguit inter duos Pauperum gradus, quos Christus Dominus vetitò & exemplo docuit temporibus diversis; aliquando enim rigidam illam & perfectam, ullam proprietatem tam in communi quàm in particulari non admittentem, docuit, ut, cum discipulis ad prædicandum missis dixit, *Nolite possidere au-*

rum, neque argentum, neque pecuniam in zonis vestris, Math cap 10. v. 9. & Filius hominis non habet ubi caput reclinet, Luca cap. 9. v. 58. quò tempore ipsi & Apostolis nihil, tam in communi quam in particulari habitibus, necessaria vitæ subsidia devota scemina ipsam secuta ministrabant: aliquando Paupertatem minus rigidam, in communi aliquid admittentem, est professus & loculos sive proprium in communi habuit, ut Joan. cap. 13. v. 29. junctis can. Exemplum 12. & can. Habebat 17. pr. 12. q. 1. posterioribus sive Extravag. cit. Joannes XXII. hæreticum esse, ait, negare Christum Dominum & Apostolos in communi & in speciali aliqua habuisse: non verò damnat sententiam eorum, qui asserunt Christum aliquando rigidam illam & perfectam Paupertatem, neque in communi neque in particulari proprium admittentem, verbò & exemplo docuisse; ut adeò inter memoratos summos Ecclesie Antistites hac in re non fuerit contradictio vel pugna, ut cum Cano cap. cit. ad 6. probè advertunt Barbosa cit. cap. 2. n. 63. & Wagnereck in c. Exiit cit. nos. 4.

10. Tertiò, summus Pontifex etiam infallibilis, & nulli errori obnoxius est in Canonizatione Sanctorum, ut cum Angelico, & aliis primæ notæ DD. tradunt Bellarminus de Eccles. Triumph. Lib. 1. cap. 9. Valentia 2. 2. q. 1. art. 10. & Jacobus Castell. de Canonizatione Sanctorum q. 9. art. 3. Ratio est partim; quòd Sanctos invocandos, eorumque reliquias esse venerandas, sit de fide: quibus autem veneratio, & invocatio competat, declarare ad Ecclesiam spectat, c. 1. de Reliq. & Venerat. Sanct. c. Unico eodem in 6. & Concil. Trident. Sess. 25. decreto de Invocat. Sanct. partim verò; quòd, aliquò Canonizatio, Ecclesia obligetur ad creden-

dum, eum in cælis, Dei amicum & venerandum esse; ac proinde Papam, sicut in Fidei Morumque doctrina, sic etiam in Sanctorum Canonizatione infallibilem esse, sit necesse.

Neque, ut primò occurru videtur, cum hac veritate pugnat; quòd Sanctorum Canonizatio procedat ex testimoniis de sanctitate vitæ & miraculis eorum, quò solenni ritu in Sanctorum numerum referuntur: quæ tanquam merè humana fallacia esse possunt; quia Canonizatio non fundatur in veritate illorum testimoniorum & miraculorum præsertim, sed in sanctitate vitæ: circa quam ne Papa etiam humano modò procedens erret, facit specialis instinctus & assistentia Spiritus sancti in iis, quæ universalis Ecclesie Religionem & Sanctorum venerationem atque invocationem concernunt, ut aliis DD. relatis observant Barbosa cit. cap. 2. n. 43. & Palao Tract. 4. disp. 1. p. 7. §. 4. num. 3.

Quartò, etiam infallibilis est in approbatione, & confirmatione Religionum, saltem quoad pertinentia ad veritatem doctrinæ, honestatem Instituti, istiusque ad spiritualem animæ salutem & ad perfectionem consequendam conductentiam, ut ex communi multorum sensu docent Rodriquez Tom. 1. Regular. q. 1. art. 4. Valentia 2. 2. disp. & quest. 1. p. 7. §. 4. & Azor p. 2. Instit. lib. 5. cap. 7. q. 2. Ratio est; quia error circa hujusmodi approbationem & confirmationem secum trahit errorem circa doctrinam Fidei & Morum, in summum Pontificem & Christi in terris Vicarium, quæ talem non cadentem.

Neque hanc Papæ infallibilitatem convellit aut ancipitem reddit; quòd aliqua Religiones cum tempore authoritate etiam Apostolicâ abolitæ & extinctæ: imò ea, quæ Fratricellorum & Fratrum de paupere

paupere vita nuncupata, & à Cælestino V. approbata fuit, à Joanne XXII. tanquam erronea & impia damnata sit, *Extravag. unica* ipsius; de *Relig. domib.* quàm enim hoc primò intuitu speciosum, tam viribus vacuum est argumentum, si accuratius ponderetur; quia hæc Fraticellorù Religio à Cælestino approbata falsò asserbatur, utiple Joannes Papa insinuat *Extravag. cit. V. Pratendentes* & notat *Glossa V. Eodem & V. Approbatum*: & licet ab illo approbatum fuisset Institutum, damnari tamen Religio postea meruit, propter erronea & impia dogmata & observantias suppressas, aut primæ institutioni præsumptuosâ temeritate postea accedentes. Aliæ verò, etiam quoad Institutum seu Regulas & primævam istarum observantiam laudabiles & sanctæ Religionis cum tempore Apostolicâ Authoritate abolitæ & extinctæ sunt, partim; quòd earum alumni & sectatores ab Instituto sui observantia recesserint & fidelibus scandalo esse ceperint, *Barbosa cit. cap. 2. n. 46. in fine*: partim verò; quòd, aliis aliisque & novis Religionibus subnascèntibus, nimia earum multitudo in Ecclesia induxerit confusionem, ut probè agnovere Innocentius III. *c. fin. de Relig. domib.* & Gregorius X. *c. Unic. pr. eadem Rubr. in 6.* atque idcirco ab isto; ne effrenatâ illarum multiplicatione inducta confusio propagaretur, *pr. cit.* non solum novarum adinventio inhibita & inventarum approbatio iudicio Apostolico reservata: sed privatâ & præsumptuosâ autoritate adinventæ, fuerint revocatæ.

12. Quintò, idem Papa, quatenus Universalis Ecclesiæ Episcopus est, legestam Ecclesiam obligantes condendi habet potestatem, juxta dicta *Tit. 2. n. 21.* & 13. contrà leges Ecclesiasticas quascunque relaxandi; ac proinde in omnibus SS. Ordinum & Matrimoniorum impedimentis

aliisque inhabilitatibus & nullitatibus, sive à Conciliis etiam Generalibus, sive à Prædecessoribus suis, & ab ipsis etiam Apostolis introductis, ex justâ causâ licet, sine ea saltem validè dispensare valeat, ut ex communi DD. sensu docent *Suarez Lib. 6. de LL. cap. 19. n. 6. & Lib. 10. cap. 14. n. 2.* & *Salas de LL. disp. 20. f. 3. m. 6. f. 4. n. 37.* Ratio est; quia quibusvisque suis Prædecessoribus, imò etiam Apostolis earum Conditionibus, jurisdictione inferior non est. Quòd confirmatur exemplò præcepti Apostolici de bigamo, neophyto, percussore & multo magis homicidâ non ordinandis, *1. Timoth. cap. 3. v. 3.* in quo à Papa dispensari posse, cum Covarruvia & aliis DD. multis *Barbosa Jur. Eccles. lib. 1. cap. 2. n. 126.* & Ecclesiæ praxis docet.

Neque advertatur; quòd Papa, præter statuta usque ad animam & linguam tueri debere, dicatur *can. Sicut prædam 6.* contra ea aliquid statueret, immutare posse, negetur *can. Contra 7. de 25. q. 1.* quia hæc eisque similes auctoriorum SS. Pontificum sententiæ de præteritis statutis, Fidei Morumque doctrinam & alia Naturalis ac Divini Juris præcepta concernentibus, exaudiendæ sunt eodémque sensu quatuor Concilia, scilicet quatuor Evangelia, suscipienda *can. Sicut 2. dist. 15.* ut rectè advertunt *Covarruvia de Sponsal. p. 2. cap. 6. § 9. Azor p. 2. de Sicut lib. 5. cap. 14. q. 4. V. Si obsequia & Barbosa in can. Contra cit. n. 1.*

Non desunt & à Sanchez, eorum opinionioni adhærente, *Lib. 8. de Matrim. disp. 6. n. 5.* referuntur DD. non pauci, qui eodém adstruant potestatem dispensandi in Jure Divino; cum propter generalitatem potestatis, S. Petro à Christo Domino concessæ verbis, *Quodcumque solveris super terram &c. Matth. cap. 16. v. 19.* tum verò; quòd, urgente gravi causâ,

administratio Sacramenti Confirmationis simplici sacerdoti, imò celebratio Missæ sub una tantum specie à summo Pontifice aliquando fuerit permissa: quantumvis Jure Divinò illa competat Episcopis: ad istam autem utraque species exigatur. Similimodò Papa cum Episcopis cæterisque Pastoribus animarum aliquando dispensat in residentia in Ecclesiis seu diocesis vel parochiis suis: ad quam eos non Ecclesiasticò tantum, sed Divinò quoque Jure adstringi, cum Navarro *Manualis cap. 25. n. 2.* Cajetano 2. 2. q. 185. art. 5. & Vasquez *de Benef. cap. 4. §. 2. n. 121.* frequentiori aliorum TT. & Canonistarum calculò approbata sententia est.

15) Sed recedendum non est à doctrina tradita *Tit. 2. à n. 153.* & communissima sententia DD. aliorum, qui hac in re inter interpretationem & dispensationem seu Juris relaxationem distinguunt: & licet Divinum Jus interpretandi sive, an ad casum aliquem particularem, quò ejus observantia majus bonum impedire vel gravia incommoda afferre videretur, se extendat, declarandi potestatem summo Pontifici, cum S. Thoma 2. 2. q. 54. art. 5. & Glossa in c. *Non est 5. V. Autoritate de Voto* indubitatè adstruant, in eo tamen absolutè aliquid præcipiente vel prohibente dispensandi potestatem ei negant, & non competere, agnovit Urbanus Papa *can. Sunt quidam 5. q. 1.* ubi, quæ Christus Dominus vel ex ejus ore excepta Apostoli definiverunt, summum Pontificem usque ad animam & sanguinem confirmare debere, asseritur.

Ratio clara est, partim; quia in lege superioris dispensare inferior non potest, *can. Inferior 4. dist. 21. C. c. Cum inferior 16. de Majorit.* Papæ autem à Christo in sua Lege dispensandi potestas nusquam est concessa: partim verò; quia hujusmo-

di potestas in destructionem potius cederet quàm in ædificationem; cum Novæ Legis præcepta omnia concernant Fidem, Spem, Charitatem, Dilectionem inimicorum & Ritus substantiales Sacrificii & Sacramentorum: circa quæ, si aliquid mutari humana potestate valeret, Ecclesia ruinæ obnoxia foret, contra promissionem Christi, *Super petram ædificabo Ecclesiam meam, Matth. cap. 16. v. 18.* Ita multis & præcipui nominis DD. allegatis, Pontius *Lib. 8. de Matrim. cap. 2. num. 4. C. cap. 3. n. 2.* & Palao *Tract. 3. disp. 6. p. 2. C. 3. utrobique n. 5.*

Neque contrarium eruitur ex generalitate concessionis Christi, *cap. cit. v. 19.* quia in generali concessione non veniunt ea, quæ verisimile est à superiore non concedenda in particulari, *c. fin. de Offic. deleg. in 6. C. Reg. 81. in 6.* cujusmodi est potestas dispensandi in lege Divina, ex recepta doctrina D. Thomæ, qui 2. 2. q. 67. art. 4. disertè ait, *Quæ sunt à Deo, nullus potest dispensare, nisi Deus, vel is, cui ipse specialiter committeret.* Accedit; quòd illa concessione in Divina lege dispensandi potestatem comprehendit, non agnoverit B. Petrus ejusque successores, ut ex *can. Sunt quidam cit.* & ex perpetuo Ecclesiæ, ejusmodi potestatem non exercentis, usu constat.

Neque id evincunt exempla. Pri- 16. mum de Sacramento Confirmationis; quia Jure Divinò Episcopus minister tantum Ordinarius est, secundum Concilia Florent. post *Sess. ult. in Decreto Fidei 9. Secundum* & Trident. *Sess. 7. can. 3. de Confirmat.* simpliciter autem & Extraordinarium ejus ministrum etiam simplicem sacerdotè esse posse, ex *§. Scan. cit. arg.* à contrario & traditione Ecclesiæ desumi, insinuat *cit. Suarez cap. 6. n. 21.* & dictum est *Tit. 15. n. 23.*

Alterum de celebratione Missæ sub 17. una tan-

00002

una tantum specie, cum; quia ad hanc à Papa unquam dispensatum, authenticè non constat: imò dispensari posse, cum *cit.* Doctore Vasquez *in 3. p. disp. 228.* & Pontius *cit. cap. 3. n. 7.* negant: tum verò; quia, etsi perfectum & integrum sacrificium utramque speciem exigit, casu tamen, quò sub utraque specie offerri non potest, & illud imperfectum offerri potius quàm omnino omiti, publicè interest, à summo Pontifice, Divinam institutionem potius interpretante quàm relaxante, celebrationem sub una tantum specie permitti posse, aliorum DD. probabilis est doctrina, quam cum *cit.* Suarez refert Palao *cit. p. 3. n. 6. in fine.*

Postremum de residentia; quia, in hac dispensans Papa, ad eam Episcopum aliumve curatù in propositis sibi casibus, ob mutatas circumstantias, Divinò Jure non obligari, solummodo declarat, unaque relaxat legem Ecclesiasticam, illis ab Ecclesiis suis recedere volentibus, obstantem, ut plenius tradetur *Lib. 3. tit. 4. n. 11. § 12.*

18. Sextò, idem summus Pontifex, etsi Novæ Legis Sacramentorum numerum augere vel minuere, eorum materiam & formam cæteraque substantialia à Christo determinata mutare nequeat, ut ex *Trid. Sess. 21. de Commun. cap. 2. verbis. Salva à illorum, Sacramentorum, substantiâ,* colligitur: quoad ceremonias tamen eorundemque ritus accidentales, quacunque etiam Apostolicâ autoritate institutos & Universalis Ecclesiæ usu receptos, circa ministrorum eaque suscipientium qualitates, amplam obtinet potestatem; ut, si in Divini cultûs incrementum, fidelium ædificationem vel animarum salutem cedere videatur, novos ejusmodi ritus introducere & antiquos abrogare, in ministris & suscipientibus alias qualitates exigere possit, Suarez *in 3. p. disp. 15. conclus. 2.*

& Henriquez *Lib. 1. de Sacramen. cap. 21. n. 4.* id delinquentes ex Ecclesiæ iure & eodem Concilio: quod, dum *Sess. 7. can. 13.* anathemate ferit docentes, approbatos Ecclesiæ ritus, in solemnibus Sacramentorum administratione adhiberi consuetos, pro libito omiti & per quemlibet Ecclesiarum pastorem mutari posse, non obscurè insinuat, eos ex justa causa mutari posse à summo Pontifice, cujus auctoritate introducti sunt & approbati.

Septimò, à Christo *Matth. cap. 16. v. 17. & 18.* & *Joan. cap. 21. v. 17.* necessam generalem & supremam regni clavorum Clavium in terris obtinet potestatem: vi cujus Imprimis in Concilio interno Fidelibus penitentibus penam quoad culpam & penam nomine Dei remittere, vel, si ad animarum salutem impedire judicet, ea retinere potest, *Trid. Synodi Trident. Sess. 14. cap. 5. de Penit. Sacram.* habetur. Deinde, in eodem Foro eos delinquentes ad ipsorum correctionem & aliorum exemplum coercere, contumaces auctoritatis & potestatis Ecclesiasticæ contemptores censuris subicere & si ab inobedientia non recedant, eos tanquam putrida membra ab Ecclesiæ corpore abscindere, atque à Fidelium communione segregare: & contra, resipiscentes à censuris absolutos in pristinum gradum restituere, potest. Præterea, ex justa causa relaxare valet omnia, etiam prærata & tam Solennia quàm Simplicitate, non solum iis hunc vel illum casum non comprehendi, pro iisve votum à Deo non acceptatum, declarandò: sed etiam ea iis ortam obligationem Dei nomine, ab eoque immediatè accepta potestare, in alia pia opera commutandò eamve remittendò; ut adeò, cum justa relaxationis causa subest, Papæ respectu nullum votum reservatum intelligatur. Demum, ejusdem à Christo acceptæ potestatis vigorem etiam

etiam homini præstita juramenta certis casibus non obligare, declarare, iusve contractam obligationem remittere valet, aliquando ex causa utilitatis publicæ, aliquando in pœnam ejus, cui est juratum, ut ex Ecclesiæ, ab ipsis Apostolis ad nostra tempora propagato & luculentis SS. PP. testimoniis confirmato, usu & praxi habetur, Suarez de Censur. disp. 1. s. 2. Lib. 2. de Juramento cap. 41. & de Voto Lib. 6. cap. 9. & Bellarminus Lib. 4. de Romano Pontif. cap. 15. & Barbosa cit. cap. 2. à n. 119.

20. Octavo, Ordinarius & supremus judex est omnium Christi Fidelium; ut in spiritualibus cæterisque, ad Ecclesiæ Forum externum quomodocunque pertinentibus causis, ejus definitione ac sententiâ stare, sine appellations remedio, teneantur: & quia ejus & Christi in terris unum Tribunal & Consistorium est, ut arg. c. Inter 2. & c. Quando 3. de Translat. Episc. cum Hostiens. in c. Quando cit. §. Non enim tradit Navarrus in c. Novu 13. de Judiciis notab. 3. n. 12. ab ejus sententiâ ad Christum appellans, quali Papam ejus Vicarium esse non credit, aut idem utriusque tribunal in terris esse, neget, de Hæresi sit suspectus, teste Barbosa cit. cap. 2. n. 92. sicut etiam ab eo appellare præsumens ad futurum Concilium: qui propterea incurrit excommunicationem, ipsius Papæ abolutioni reservatam, Bullæ Cœnæ can. 2. & jam antè latam à Pio II. Constitutione, quæ incipit *Execrabilis*, editâ Calend. Febr. 1459. Ratio solida & perspicua est; quia appellatio est provocatio à minore iudice ad majorem, Glossa ab omnibus recepta in c. Non putamus 2. V. Officiali de Consuet. in 6. Papa autem Concilio quocunque & omni aliâ humanâ potestate major ac superior est; ac proinde iudicari à mortalium nemine potest, per can. Si Papa 6. dist. 40. can. fin. dist. 79. can.

Patet 10. can. Nemo 3. Sc. 9. q. 3. c. Significasti 4. de Elect. & luculenta testimonia plurimorum Conciliorum, à Sfondrato. Regal. Sacerdotii Lib. 2. §. 4. à n. 2. latè relatorum: ex quibus Anno Christi 424. sub Sylvestro Romæ celebrati cap. ult. de Prima Sede & Romano Pontifice dicitur, Neque ab Augusto, neque ab omni clero, hoc est, à Concilio, neque à Regibus, neque à Populo iudex judicabitur. Nisi Pontificiam dignitatem dimiserit per renuntiationem, vel eâ, Christo permittente, exciderit: quod accidit, si in hæresin notoriam labatur; hoc enim casu eum hæreticum esse: uti etiam, cum quis verus Pontifex sit, tempore Schismatis aliter cognosci non potest, aliquem verum Pontificem non esse, declarari, eaque declaratione factâ à S. R. E. Cardinalium Collegio per viam electionis novum Pontificem substitui, juxta dicta Tit. 6. n. 373. posse, docent Suarez de Defens. Fidei Cathol. lib. 3. cap. 18. & Bellarminus Lib. 4. de Summo Pontif. cap. 9. & Lib. 2. de Concil. cap. 19. ad 3.

23. Nonò, eidem competit suprema & generalis potestas Ecclesiæ in Patriarchatus, Primatias, Archi- & Episcopatus ac Parochias dividendi, divisas per unionem conjungendi, earumque limites constituendi ac mutandi, can. Urbes 1. Sc. dist. 80. can. Provincia junctâ Glossâ V. Eodem dist. 99. c. Pastoralis 9. De iis, quæ à Prælat. c. Sicut 8. de Excess. Prælat. & Extravag. Unic. inter com. De Offic. deleg. de iisdem Prælaturis cæterisque dignitatibus, beneficiis, officiis ac ministeriis Ecclesiasticis liberè disponendi, c. Licet 2. de Præb. & dignit. in 6. & Clement. 1. in fine, Ut licet pend. in iis institutorum Prælatorum & Rectorum jurisdictionem, tam in Conscientiæ interno quàm in externo sive Contentioso Foro, extendendi vel restringendi, tollendi & suspendendi, secundum D. Thomam 2. 2.

- q. 39. art. 3. & Molinam *Traët.* 5. de I. & I. *disp.* 4. n. 2. & Ecclesie Prælatorum Concilia congregandi & congregata dissolvendi, *can. Regula* 2. *Sc. disp.* 17. *can. Dudum* 3. q. 6. Tholof. *Syntag. lib.* 16. *cap.* 3. n. 27.
24. Decimò denique, de Ecclesiis, Monasteriis aliisque Sacris & Religiosis locis, de rebus seu bonis & juribus ad ea pertinentibus, prout vel ad ipsorum privatas vel universalis Ecclesie publicas necessitates sublevandas & utilitates promovendas expedire judicavit, disponendi obtinet potestatem, *can. Cuncta* 9. q. 3. *citr.* S. Thomas q. 100. art. 1. Navarrus de *Reddit. Eccles.* q. 1. *monito* 40. n. 6. & 8. & Molina *citr. disp.* 4. à n. 1.

ARTICULUS II.

De Sac. Rom. Eccles.
Cardinalibus.

SUMMARIUM.

25. Cardinalium nominis etymon & ratio,
26. Antiquitas Officii, Tituli, appellationis & dignitatis.
27. Compatibilitas cum aliis beneficiis,
28. Et obligatio ad residentiam in Episcopatibus.
29. Numerus eorum varius,
30. Et Ordo triplex est.
31. In propriis Ecclesiis jurisdictionem habent Episcopalem.
32. Presbyteri conferunt Ordines minores.
33. Papam soli eligunt.
34. Defuncto tamen non succedunt in jurisdictione.
35. Viventi consilio & auxilio adsunt,
36. Eorum consilium requirere Papa ex sola honestate tenetur.

37. Schismatis tempore convocans Concilium:

38. In quo habent vocem, Deserviam.

Proximum à summo Pontifice gradum in Ecclesia hodie obtinent sacrae Romanæ Ecclesie Cardinales, ita à Cardine, quasi illius Cardines sive præcipui Sacerdotes & principales clerici sint, merito appellati; cum constituent sacrum Collegium præcipuorum Ecclesie & istius Imperii atque universalis Episcopi Consistorium & Coadjutorum, *c. Fundamenta* 17. §. *Isti sunt*. V. *Decret.* de *Elect.* in 6. & *Per Venerabilem* 13. V. *Summum autem Sacerdotes*, *Qui filii legitimi*; *Incipit* corporis Papæ pars esse, *can. Si quis ad pr.* 6. q. 1. & tanquam membra cum illo, tanquam capite suo, unum corpus & Consistorium facere dicuntur, *arg. Et quis* 5. *pr. C. ad L. Jul. Majest.* & *Religiosis* 5. de *Panis* in 6. & cum legitimo munere funguntur, à Latere legati nuncupantur, *arg. can. Decret.* *can. Si quis Episcopus* 2. q. 6. *Et. Speculator* 10. de *Legato* §. 3. n. 2.

De ipsorum origine admodum variant DD, quorum tamen pugnantes Opinioniones in concordiam commode reducuntur, si inter Officium, Titulum, Nomen & Dignitatem distinguamus.

Et Officium quidem, saltem ex parte aliqua, in ipso nascentis Ecclesie primordio gessisse videntur Apostoli, qui post Christi Ascensionem B. Petro assistebant, eumque consilio & auxilio adjuvabant. Iis verò per universum Orbem dispersis, ab eodem Apostolorum Principe ex clero adsciti sunt Vixinti quatuor Coadjutores, ad instar totide Senatorum, *Apocalypf. cap.* 4. v. 4. Tholofan. *Syntag. lib.* 15. *cap.* 5. n. 4. & *Card. Jacobat.* de *Conciliis lib.* 1. n. 252. quos inter